

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ

การค้นคว้าแบบอิสระเรื่อง การศึกษาการจัดทำบัญชีและความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอำเภอเมืองลำปาง เกี่ยวกับข้อมูลการบัญชี ผลการศึกษาสรุปผลได้ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41-60 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีตำแหน่งเป็นผู้จัดการทั่วไป/ผู้บริหาร ลักษณะของกิจการนิติบุคคลส่วนใหญ่เป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด และเป็นกิจการบริการ โดยเป็นกิจการที่เข้าลักษณะวิสาหกิจขนาดย่อม และมีระยะเวลาดำเนินงานมากกว่า 15 ปี

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี

ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จัดทำบัญชีโดยทั้งจัดทำบัญชีและใช้บริการสำนักงานบัญชี โดยวิธีการจัดทำบัญชีจะใช้คอมพิวเตอร์แต่ไม่ใช่โปรแกรมสำเร็จรูป ระดับความรู้ของนักบัญชีหรือพนักงานบัญชีของกิจการส่วนใหญ่จบปริญญาตรี และกิจการส่วนใหญ่มีการจัดทำงบการเงินเป็นรายปีมากที่สุด นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับข้อมูลบัญชีประเภทรายได้มากที่สุด รองลงมาเป็นค่าใช้จ่าย และมีการใช้ข้อมูลทางบัญชีประเภทรายงานการรับและจ่ายเงินสดในการบริหารงาน

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดทำบัญชีของผู้ประกอบการทั้งหมด 320 ราย โดยจำแนกตามระดับการศึกษา ลักษณะของกิจการ และมูลค่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (ไม่รวมที่ดิน) ปรากฏดังนี้

เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลทางบัญชีที่นำไปใช้ในการบริหารงานโดยจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือต่ำกว่าหรือที่มีระดับการศึกษาระดับ ปวช./ปวส. จำนวนมากกว่าร้อยละ 90 ใช้ข้อมูลทางบัญชีประเภทรายงานการรับและ

จ่ายเงินสดในการบริหารงาน ส่วนผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวนมากกว่า ร้อยละ 90 ใช้ข้อมูลทางบัญชีประเภทรายงานรายได้ รายงานค่าใช้จ่ายและรายงานการรับจ่ายเงินสดในการบริหารงาน ส่วนผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวนมากกว่าร้อยละ 90 ใช้ข้อมูลทางบัญชีประเภทรายงานค่าใช้จ่าย รายงานรายได้ รายงานการรับและจ่ายเงินสด รายงานการรับชำระหนี้และรายงานสินค้าคงเหลือ

เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลทางบัญชีที่นำไปใช้ในการบริหารงานโดยจำแนกตามลักษณะของกิจการพบว่า ผู้ประกอบการที่เป็นบริษัทจำกัด จำนวนมากกว่าร้อยละ 90 ใช้รายงานค่าใช้จ่าย รายงานรายได้ รายงานการรับและจ่ายเงินสดและรายงานการขายในการบริหารงาน ส่วนผู้ประกอบการที่เป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด จำนวนมากกว่าร้อยละ 90 ใช้รายงานการรับและจ่ายเงินสด รายงานรายได้และรายงานค่าใช้จ่ายในการบริหารงาน ในขณะที่ผู้ประกอบการที่เป็นหุ้นส่วนสามัญ นิติบุคคล จำนวนมากกว่าร้อยละ 90 ใช้รายงานรายได้และรายงานค่าใช้จ่ายในการบริหารงาน

เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลทางบัญชีที่นำไปใช้ในการบริหารงาน โดยจำแนกตามระดับมูลค่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (ไม่รวมที่ดิน) พบว่า ผู้ประกอบการที่มีมูลค่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (ไม่รวมที่ดิน) ไม่เกิน 1 ล้านบาท จำนวนมากกว่าร้อยละ 90 ใช้ข้อมูลทางบัญชีประเภทรายงานการรับและจ่ายเงินสดในการบริหารงาน ส่วนผู้ประกอบการที่มีมูลค่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (ไม่รวมที่ดิน) 1,000,001-5,000,000 บาท จำนวนมากกว่าร้อยละ 90 ใช้ข้อมูลทางบัญชีประเภทรายงาน รายงานการรับและจ่ายเงินสด รายงานรายได้ และรายงานค่าใช้จ่ายในการบริหารงาน ส่วนผู้ประกอบการที่มีมูลค่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (ไม่รวมที่ดิน) 5,000,001-30,000,000 บาท จำนวนมากกว่าร้อยละ 90 ใช้ข้อมูลทางการบัญชีประเภทรายงานการรับและจ่ายเงินสด รายงานรายได้ รายงานค่าใช้จ่าย รายงานการขาย และรายงานการรับชำระหนี้ ส่วนผู้ประกอบการที่มีมูลค่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (ไม่รวมที่ดิน) 30,000,001-50,000,000 บาท จำนวนมากกว่าร้อยละ 90 ใช้ข้อมูลทางการบัญชีประเภทรายงานการรับและจ่ายเงินสด รายงานรายได้ รายงานค่าใช้จ่าย และรายงานการขาย ในขณะที่ผู้ประกอบการ 50,000,001-60,000,000 ล้านบาท จำนวนมากกว่าร้อยละ 90 ใช้ข้อมูลทางการบัญชีประเภทรายงานการรับจ่ายเงินสด รายงานรายได้ รายงานค่าใช้จ่าย รายงานการจัดซื้อ รายงานการขาย รายงานสินค้าคงเหลือ งบกำไรขาดทุน และงบดุลในการบริหารงาน ส่วนผู้ประกอบการที่มีมูลค่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (ไม่รวมที่ดิน) ตั้งแต่ 60 ล้านบาท จำนวนมากกว่าร้อยละ 90 ใช้ข้อมูลทางการบัญชีประเภทรายงานการรับและจ่ายเงินสด รายงานรายได้ รายงานค่าใช้จ่าย และรายงานการรับชำระหนี้

วัตถุประสงค์ของการจัดทำบัญชี

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าวัตถุประสงค์ในการจัดทำบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.77) โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดทำบัญชีเรียงตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับ ดังนี้ เพื่อทราบผลการดำเนินงานของกิจการ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.27) รองลงมาคือ เพื่อใช้ประกอบการเสียดำเนินงานได้และภาษีมูลค่าเพิ่ม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.24) และเพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับของกฎหมาย อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.02)

เมื่อเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ของการจัดทำบัญชีของผู้ประกอบการจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาหรือต่ำกว่าและระดับ ปวช./ปวส. ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบการเสียดำเนินงานได้และภาษีมูลค่าเพิ่ม ส่วนผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและปริญญาโท ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบผลการดำเนินงานของกิจการ

เมื่อเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ของการจัดทำบัญชีของผู้ประกอบการจำแนกตามลักษณะของกิจการพบว่า ผู้ประกอบการที่เป็นบริษัทจำกัด ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบผลการดำเนินงานของกิจการ ผู้ประกอบการที่เป็นห้างหุ้นส่วนจำกัดและห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประกอบการเสียดำเนินงานได้และภาษีมูลค่าเพิ่ม

เมื่อเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ของการจัดทำบัญชีของผู้ประกอบการจำแนกตามมูลค่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (ไม่รวมที่ดิน) พบว่าผู้ประกอบการที่มีมูลค่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (ไม่รวมที่ดิน) ไม่เกิน 1 ล้านบาทและมูลค่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (ไม่รวมที่ดิน) 5,000,001-10,000,000 บาท ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประกอบการเสียดำเนินงานได้และภาษีมูลค่าเพิ่ม ผู้ประกอบการที่มีมูลค่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (ไม่รวมที่ดิน) 1,000,001-5,000,000 บาท และมูลค่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (ไม่รวมที่ดิน) และมากกว่า 30 ล้านบาทขึ้นไป ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบผลการดำเนินงานของกิจการ

ประโยชน์ของการจัดทำบัญชี

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าการจัดทำบัญชีมีประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.96) โดยมีความคิดเห็นต่อประโยชน์ของการจัดทำบัญชีเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับดังนี้ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือวัดความสำเร็จในการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.15) รองลงมาคือเพื่อใช้วางแผนภาษีในการเสียดำเนินงานอย่างถูกต้องและประหยัดอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.14) และเพื่อให้มีระบบควบคุมภายในที่ดีเป็นการป้องกันการทุจริตและความผิดพลาดอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.07)

เมื่อเปรียบเทียบประโยชน์ของการจัดทำบัญชีของผู้ประกอบการจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาหรือต่ำกว่าและระดับ ปวช./ปวส. ส่วนใหญ่เห็นประโยชน์ของการจัดทำบัญชีเพื่อใช้วางแผนภาษีในการเสียภาษีอย่างถูกต้องและประหยัด ในขณะที่ผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ส่วนใหญ่เห็นประโยชน์ของการจัดทำบัญชีเพื่อใช้เป็นเครื่องมือวัดความสำเร็จในการดำเนินงานและผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท ส่วนใหญ่เห็นประโยชน์ของการจัดทำบัญชีเพื่อใช้ในการวางแผนควบคุมกำไร

เมื่อเปรียบเทียบประโยชน์ของการจัดทำบัญชีของผู้ประกอบการจำแนกตามลักษณะของกิจการพบว่า ผู้ประกอบการที่เป็นบริษัทจำกัด ส่วนใหญ่เห็นประโยชน์ของการจัดทำบัญชีเพื่อใช้เป็นเครื่องมือวัดความสำเร็จในการดำเนินงาน และเพื่อให้มีระบบควบคุมภายในที่ดีเป็นการป้องกันการทุจริตและความผิดพลาด ส่วนผู้ประกอบการที่เป็นห้างหุ้นส่วนจำกัดและห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ส่วนใหญ่เห็นประโยชน์ของการจัดทำบัญชีเพื่อใช้ในการวางแผนภาษีในการเสียภาษีอย่างถูกต้องและประหยัด

เมื่อเปรียบเทียบประโยชน์ของการจัดทำบัญชีของผู้ประกอบการจำแนกตามมูลค่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (ไม่รวมที่ดิน) พบว่า ผู้ประกอบการที่มีมูลค่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (ไม่รวมที่ดิน) ไม่เกิน 1 ล้านบาท และมูลค่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (ไม่รวมที่ดิน) 10,000,001-30,000,000 บาท ส่วนใหญ่เห็นประโยชน์ของการจัดทำบัญชีเพื่อใช้เป็นเครื่องมือวัดความสำเร็จในการดำเนินงาน ส่วนผู้ประกอบการที่มีมูลค่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (ไม่รวมที่ดิน) 1,000,001-5,000,000 บาท และมูลค่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (ไม่รวมที่ดิน) มากกว่า 60 ล้านบาท ส่วนใหญ่เห็นประโยชน์ของการจัดทำบัญชีเพื่อให้มีระบบควบคุมภายในที่ดีเป็นการป้องกันการทุจริตและความผิดพลาด ในขณะที่ผู้ประกอบการที่มีมูลค่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (ไม่รวมที่ดิน) 5,000,001-10,000,000 บาท และมูลค่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน 30,000,001-50,000,000 บาท ส่วนใหญ่เห็นประโยชน์ของการจัดทำบัญชีเพื่อใช้วางแผนภาษีในการเสียภาษีอย่างถูกต้องและประหยัด ส่วนผู้ประกอบการที่มีมูลค่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (ไม่รวมที่ดิน) 50,000,001-60,000,000 บาท ส่วนใหญ่เห็นประโยชน์ของการจัดทำบัญชีเพื่อใช้เป็นเครื่องมือวัดความสำเร็จในการดำเนินงาน อีกทั้งเป็นเครื่องมือช่วยในการวางแผนและตัดสินใจของธุรกิจ รวมถึงการวางแผนควบคุมกำไรและเพื่อให้มีระบบควบคุมภายในที่ดีเป็นการป้องกันการทุจริตและความผิดพลาด

ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลทางการบัญชี

ผลจากแบบสอบถามพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลการบัญชีโดยรวมในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 64.87) โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจมากที่สุดคืองบกำไรขาดทุนเป็นงบการเงินที่ทำให้ทราบว่ากิจการมีรายได้ ค่าใช้จ่ายและกำไรหรือขาดทุนสุทธิ (คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 93.44) รองลงมา คืองบดุลประกอบด้วยข้อมูลสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้ถือหุ้น (คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 91.56) และงบการเงินของบริษัทประกอบด้วย งบดุล งบกำไรขาดทุน งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น และหมายเหตุประกอบงบการเงิน (คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 90.00)

นอกจากนี้เมื่อนำข้อมูลความรู้เกี่ยวกับข้อมูลทางการบัญชีที่ผู้ตอบแบบสอบถามมาเรียงลำดับตามประเด็นความรู้ที่มีผู้ตอบถูกน้อยที่สุดไปมากที่สุด สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 48

ตารางที่ 48 แสดงการเรียงลำดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลทางบัญชีที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบถูกน้อยที่สุดไปหามากที่สุด

ลำดับ	ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลทางการบัญชี	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบถูก
1	กำไรขั้นต้นคือยอดขายสุทธิ หักด้วยต้นทุนขาย	17.81
2	งบการเงินของกิจการจัดทำขึ้นตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป	24.38
3	กิจการจะบันทึกกำไรได้ในการขายสินค้าหรือบริการต่อเมื่อมีการส่งมอบสินค้า	25.63
4	สินค้าคงเหลือในงบดุลวัดค่าด้วยราคาทุนหรือราคาตลาดแล้วแต่อย่างไรจะต่ำกว่า	32.19
5	ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำบัญชีคือผู้ประกอบการ	38.44
6	กิจการต้องจัดให้มีผู้ทำบัญชีที่มีคุณวุฒิ ปวส. หรือปริญญาตรีทางบัญชี ตามแต่ขนาดของธุรกิจ	90.00
7	การเก็บรักษาบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีไว้ในสถานประกอบการต้องเก็บรักษาไว้ไม่น้อยกว่า 5 ปี	49.06
8	เมื่อท่านอยากทราบว่ากำไรของกิจการเป็นเท่าไร สามารถดูได้จากงบกำไรขาดทุน	50.31
9	หากกิจการมีสินทรัพย์รวมจำนวนมากขึ้น ไม่ได้แสดงว่ากิจการมีสภาพคล่องสูงเสมอไป	55.55
10	เมื่อท่านอยากทราบว่ายอดขายของกิจการเป็นเท่าใดท่านสามารถดูได้จากงบกำไรขาดทุน	58.13

ตารางที่ 48 แสดงการเรียงลำดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลทางบัญชีที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบถุณ้อยที่สุดไปหามากที่สุด (ต่อ)

ลำดับ	ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลทางการบัญชี	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบถูก
11	กิจการต้องปิดบัญชีและนำส่งงบการเงินภายใน 5 เดือนแก่กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	65.00
12	ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้าเป็นรายจ่ายที่จ่ายไปแล้วและให้ประโยชน์ต่องวดบัญชีถัดไป	79.38
13	อาคารและอุปกรณ์แสดงในงบดุลด้วยราคาสุทธิหลังหักค่าเสื่อมราคาสะสม	84.69
14	การประเมินผลการดำเนินงานสามารถประเมินจากงบกำไรขาดทุนปีปัจจุบันเปรียบเทียบกับปีก่อน หรือเปรียบกับงบกำไรขาดทุนประมาณตามแผน	85.31
15	ต้นทุนสินค้าที่ขาย เป็นข้อมูลที่แสดงถึงต้นทุนของสินค้ารวมราคาซื้อและค่าใช้จ่ายที่ทำให้สินค้าอยู่ในสภาพพร้อมที่จะขาย	86.56
16	ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของผู้บริหารหรือเจ้าของไม่ถือเป็นค่าใช้จ่ายของกิจการ	86.88
17	งวดบัญชีของการจัดทำบัญชีต้องปิดบัญชีในรอบ 12 เดือน	88.44
18	เจ้าหนี้การค้าคือการซื้อสินค้าหรือบริการที่กิจการค้างชำระค่าสินค้าหรือบริการ	88.75
19	สินทรัพย์ในงบดุลแบ่งเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนและสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	89.06
20	งบการเงินของบริษัทประกอบด้วย งบดุล งบกำไรขาดทุน งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น และหมายเหตุประกอบงบการเงิน	90.00
21	งบดุลประกอบด้วยข้อมูลสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้ถือหุ้น	91.56
22	งบกำไรขาดทุน เป็นงบการเงินที่ทำให้ทราบว่ากิจการมีรายได้ ค่าใช้จ่าย และกำไรหรือขาดทุนสุทธิ	93.44

จากตารางที่ 48 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลทางบัญชีน้อยที่สุดเรียงตามลำดับดังนี้ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลทางบัญชีน้อยสุดในเรื่องกำไรขั้นต้นคือ ยอดขายสุทธิ หักด้วยต้นทุนขาย คิดเป็นร้อยละ 17.81 รองลงมาเป็นงบการเงินของกิจการจัดทำขึ้นตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 24.38 และกิจการจะบันทึกรายได้ในการขายสินค้าหรือบริการต่อเมื่อมีการส่งมอบสินค้า คิดเป็นร้อยละ 25.63

เมื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลทางการบัญชีของผู้ประกอบการจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท มี

ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลทางการบัญชีในระดับมีความรู้มากที่สุด ผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลทางการบัญชีในระดับมีความรู้มาก และผู้ประกอบการระดับการศึกษา ปวช./ปวส. ระดับมัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลทางการบัญชีในระดับมีความรู้ปานกลาง

ส่วนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการการจัดทำข้อมูลทางการบัญชี

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พบปัญหาการจัดทำข้อมูลทางบัญชีโดยรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.85) โดยค่าเฉลี่ยระดับในการจัดทำข้อมูลทางบัญชีของกิจการมีการเรียงลำดับดังนี้ ประเด็นปัญหาใช้จ่ายในการจัดทำบัญชี พบปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.18) รองลงมาพบปัญหาเรื่องบุคลากรไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอในการจัดทำบัญชี โดยพบปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.93) และเรื่องข้อมูลทางบัญชีมีความล่าช้า โดยพบปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.86)

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พบปัญหาความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบการโดยรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.80) โดยค่าเฉลี่ยระดับของปัญหาที่มีความรู้ความเข้าใจมีการเรียงลำดับดังนี้ ปัญหาไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงบการเงิน โดยพบปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.05) รองลงมาพบปัญหาเรื่องไม่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของนักบัญชี พบปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.76) และปัญหาเรื่องไม่มีความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 2.71)

เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดทำข้อมูลทางบัญชีจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามระดับการศึกษา มัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า ระดับการศึกษา ปวช./ปวส. ระดับการศึกษาปริญญาตรี และระดับการศึกษาปริญญาโท มีความเห็นว่าปัญหาของการจัดทำข้อมูลทางบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดทำข้อมูลทางบัญชีจำแนกตามลักษณะของกิจการพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นบริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล มีความเห็นว่าปัญหาของการจัดทำข้อมูลทางบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดทำข้อมูลทางบัญชีจำแนกตามมูลค่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (ไม่รวมที่ดิน)พบว่า มูลค่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางยกเว้นมูลค่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน 50,000,001 – 60,000,000 บาท มูลค่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนมากกว่า 60 ล้านบาท มีความเห็นอยู่ในระดับน้อย

เมื่อเปรียบเทียบปัญหาความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบการจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทุกระดับการศึกษามีปัญหาความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง

เมื่อเปรียบเทียบปัญหาความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบการจำแนกตามลักษณะกิจการพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นบริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล มีปัญหาความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบการในระดับปานกลาง

เมื่อเปรียบเทียบปัญหาความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบการจำแนกตามมูลค่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ที่มีมูลค่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นมูลค่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน 30,000,001 – 50,000,000 บาท มูลค่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน 50,000,001 – 60,000,000 บาท มีความเห็นอยู่ในระดับน้อย

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง การจัดทำบัญชีและความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอำเภอเมืองลำปางเกี่ยวกับข้อมูลการบัญชี พบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้ข้อมูลการบัญชีไปใช้ในการบริหารงานประเภทรายงานการรับและจ่ายเงินสดมากที่สุด และมีวัตถุประสงค์ของการจัดทำบัญชีสูงสุดคือเพื่อทราบผลการดำเนินงานของกิจการ ซึ่งสอดคล้องกับ สุวรรณ เล่าหะวิสุทธิ และคณะ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีของกิจการที่ไม่ใช่นิติบุคคลในอำเภอเมืองเชียงใหม่ พบว่าจัดทำบัญชีส่วนใหญ่เป็นบัญชีรายรับและรายจ่าย ซึ่งปัจจัยที่ทำให้กิจการมีการจัดทำบัญชี ได้แก่ ผู้ประกอบการต้องการทราบผลการดำเนินงานของกิจการ และผู้ประกอบการเห็นความสำคัญของประโยชน์ของการจัดทำบัญชี

2. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลทางการบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ นฤนาถ สราภักขานิษ และ อมรา โกโศยกานนท์ (2552) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับข้อมูลทางการบัญชี และการจัดทำบัญชีของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลทางการบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด เนื่องจาก กลุ่มประชากรการศึกษาของ นฤนาถ สราภักขานิษ และ อมรา โกโศยกานนท์ (2552) ใช้กลุ่มประชากรที่เป็นนิติบุคคลและไม่ใช่นิติบุคคล ในขณะที่การศึกษาครั้งนี้ใช้กลุ่มประชากรเฉพาะที่เป็นนิติบุคคล

3. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นปัญหาในการจัดทำบัญชีว่ามีค่าใช้จ่ายในการจัดทำบัญชีสูงและผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงบการเงิน สอดคล้องกับ

สุวรรณา เลาหะวิสุทธิ และคณะ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีของกิจการที่ไม่ใช่นิติบุคคลในอำเภอเมืองเชียงใหม่ พบว่ากิจการมีการจ้างผู้ทำบัญชีที่มีความรู้ด้านบัญชีหรือนักบัญชีทำให้เสียค่าใช้จ่ายสูง ในขณะที่เดียวกันผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงบการเงิน

4. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีบุคลากรทางบัญชีจบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาบัญชีมากที่สุด ในขณะที่ ศักดา ลักษณะแสงวิไล (2549) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาด้านบุคลากรทางการบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย พบว่าบุคลากรทางบัญชีส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

ข้อค้นพบ

จากการศึกษาเรื่อง การจัดทำบัญชีและความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอำเภอเมืองลำปางเกี่ยวกับข้อมูลการบัญชี มีข้อค้นพบดังนี้

1. ลักษณะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอำเภอเมืองลำปาง จากกลุ่มตัวอย่างพบว่าส่วนใหญ่เป็นวิสาหกิจขนาดย่อม จำนวน 300 ราย เป็นวิสาหกิจขนาดกลาง จำนวน 20 ราย โดยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมส่วนใหญ่เป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด
2. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จัดทำบัญชีโดยผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี สาขาบัญชี จัดทำบัญชีโดยใช้คอมพิวเตอร์แต่ไม่ใช่โปรแกรมสำเร็จรูป
3. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการจัดทำงบการเงินรายปี ในขณะที่เดียวกันจะมีการจัดทำงบการเงินเป็นรายเดือนด้วย
4. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีการจัดทำบัญชีและใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหารงานเพื่อทราบผลการดำเนินงานของกิจการ โดยผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีการจัดทำบัญชีเพื่อใช้ประกอบการเสียภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่ม ในขณะที่ผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี หรือสูงกว่ามีการจัดทำบัญชีเพื่อทราบผลการดำเนินงานของกิจการ นอกจากนี้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นบริษัทจำกัด มีการจัดทำบัญชีเพื่อทราบผลการดำเนินงาน ในขณะที่ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด และห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลมีการจัดทำบัญชีเพื่อใช้ประกอบการเสียภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่ม
5. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นต่อประโยชน์ในการจัดทำบัญชีเพื่อใช้เป็นเครื่องมือวัดความสำเร็จในการดำเนินงาน โดยผู้ประกอบการที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความเห็นต่อประโยชน์ในการจัดทำบัญชีเพื่อใช้ในการวางแผนภาษีในการเสียภาษีอย่างถูกต้องและ

ประหยัด ในขณะที่ผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีความเห็นว่าการจัดทำบัญชีเพื่อใช้เป็นเครื่องมือวัดความสำเร็จในการดำเนินงาน และผู้ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาโท มีความเห็นว่าการจัดทำบัญชีมีประโยชน์เพื่อใช้ในการวางแผนและควบคุมกำไร

6. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลการบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

7. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นปัญหาการจัดทำข้อมูลทางบัญชีของกิจการว่ามีค่าใช้จ่ายในการจัดทำบัญชีสูง

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

ในการศึกษาการจัดทำบัญชีและความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอำเภอเมืองลำปางเกี่ยวกับข้อมูลการบัญชี ซึ่งผู้ศึกษาได้รวบรวมและนำมาเป็นข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบการส่วนใหญ่ คือ ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงบการเงิน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมหรือแนะนำให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการในเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงบการเงินเพื่อที่จะได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย และจัดทำงบการเงินที่ถูกต้องตามความเป็นจริง และเพื่อให้ผู้ประกอบการนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารการเงินและต้นทุนในธุรกิจ และเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาธุรกิจต่อไป

2. ปัญหาของการจัดทำบัญชีส่วนใหญ่ คือ ค่าใช้จ่ายในการจัดทำบัญชีสูง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการให้บริการอบรมพัฒนาความรู้ และจัดทำแนวทางการจัดทำบัญชีแบบง่าย เพื่อให้ผู้ประกอบการสนใจที่จะเข้าร่วมอบรม ทำให้มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลทางบัญชีมากขึ้น ส่งผลให้ผู้ประกอบการเห็นประโยชน์ของการจัดทำบัญชีและสามารถนำข้อมูลทางบัญชีมาใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจได้ดีขึ้น และทำให้ประสิทธิภาพการดำเนินงานสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมซึ่งอยู่ในเขตอำเภอเมืองลำปาง ในการศึกษาครั้งต่อไปผู้ศึกษาเห็นว่าควรทำการศึกษาในเขตพื้นที่อื่นๆ เพื่อนำผลการศึกษาไปเปรียบเทียบกับมีความสอดคล้องหรือแตกต่างกันกับผลการศึกษา